

ION IGNATION – PROMOTOR AL VIEȚII MUZICALE HUNEDORENE

Valeria Oprișu

Răsărit din vatra frumoaselor noastre meleaguri hunedorene, născut la 1 septembrie 1888 în localitatea Ormindea din județul Hunedoara, s-a dovedit încă din tinerețe un talentat și pasionat iubitor al muzicii, de care și-a legat destinul și pe care a slujit-o cu credință și devotament în întreaga sa viață. Talentul muzical a fost moștenit de la tatăl său învățătorul Gheorghe Ignaton, vestit în tot ținutul pentru darul de a cânta frumos.

De mic copil a iubit natura și cântecele. Hoinărea zile întregi prin lanurile de grâu, pe câmpii și prin păduri, culegând flori și fredonând doine. Partea cea mai mare din zi și-o petrecea ascultând pe țăranii de la muncile câmpului cum cântă și se străduia să le rețină cîntecele pentru a le interpreta și el. Mai târziu începu să le treacă atât melodia cât și cuvintele într-un caietel ce-l purta întotdeauna la dânsul. În felul acesta a ajuns să realizeze o mare colecție din cele mai vechi și frumoase doine românești necunoscute.

După terminarea școlii primare și a gimnaziului din Brad, și în urma obținerii unei burse din fondul „Avram Iancu”, al Astrei, ce nu se dădea decât tinerilor talentați și cu puternice sentimente patriotice, a trecut la Liceul românesc „Andrei Șaguna” din Brașov. Studiul muzicii, îndeosebi studiul viorii, început încă din școala primară la gimnaziu cu profesorul de muzică M. Stoica din Brad, l-a urmat la liceul din Brașov cu renumitul profesor Gheorghe Dima, ajuns după unirea Ardealului cu România, Director al Conservatorului de muzică din Cluj.

Ca elev al liceului din Brașov, tânărul Ignaton a făcut parte din corul Reuniunii de muzică. Astfel a cântat la concertul pe care această reuniune le-a prezentat sub conducerea maestrului Gheorghe Dima la Ateneul Român din București. Ca elev de liceu, s-a dovedit un însuflețit și priceput conducător de coruri și orchestre, formate din colegii săi. Cu aceste coruri și orchestre a dat numeroase concerte și reprezentanții în orașul Brașov impunându-l atenției publicului ca pe un talentat muzician.

La vârsta de 18 ani a alcătuit și instruit primul cor mixt, în satul său natal cu care a reputat succese deosebite, fiind remarcat și elogiat de către inspectorul general al învățământului regional din vremea aceea, care l-a îndemnat să-și perfecționeze talentul și pregătirea muzicală.

După absolvirea liceului, Ion Ignaton s-a înscris la Academia de teologie din Sibiu, pe care a absolvit-o în anul 1912. În seminarul de aici studiul muzicii l-a continuat cu profesorii: D. Cunțan și Timotei Popovici. În acelaș timp a făcut parte din corul Reuniunii de muzică sub conducerea maestrului L. Tempea.

Din anul 1911 până în 1913 a fost dirijorul corului mixt al Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, activând alături de vrednicul ei președinte de atunci – Victor Tordășianu și dând mai multe concerte în acest oraș.

Un merit deosebit pe tărâm folcloric este acela de a fi contribuit împreună cu fostul său profesor Timotei Popovici, la culegerea unui mănunchi de melodii populare din Rășinari, editate în monografia acestei așezări din imediata apropiere a Sibiului¹.

Anii de școală au fost pentru tânărul Ion Ignaton anii de adâncire în știința muzicii. Desele concerte date sub conducerea lui, i-au stabilit reputația de un harnic și priceput organizator de coruri și de un neîntrecut dirijor. După absolvirea Academiei de teologie și după căsătoria cu domnișoara Teodora Antonescu din Săliște, anii războiului l-au mobilizat cu gradul de căpitan la Spitalul militar din Bistrița (1919), de unde a trecut la Spitalul militar din Cluj. Mai târziu a fost trimis pe fronturile din Polonia, Rusia și Italia.

Făcându-se apel la învățătorii români din Ardeal, de a intra în învățământul secundar, cu o râvnă neobosită, cu entuziasmul ce i-a caracterizat tinerețea și întreaga sa viață, a audiat cursurile de teorie – solfegii, armonie și contrapunct, ajungând să stăpânească în mod strălucit tainele pline de farmec ale artei muzicale în general și ale muzicii populare în special, organizate de Universitatea din Cluj, obținând la examenul de specialitate din muzică trecut în vara anului 1920, media zece, adică mențiunea foarte bine.

În 1919 fiind numit profesor de muzică la Liceul teoretic de băieți din orașul Deva, profesorul I. Ignaton a desfășurat din acest an o muncă uriașă atât pe tărâm școlar cât și pe cel cultural și național.

În toamna anului 1921 a organizat un cor mixt din funcționarii și meseriașii din orașul Deva. Cu acest cor a cântat și dat o reprezentatie teatrală pentru poporul de la sate la adunarea generală ținută de „Astra” în localitatea Bârsău.

Din necesitatea tot mai stringentă de a se înființa societăți cu scopul de a promova interesele culturale și materiale ale meseriașilor și ale altor pături de lucrători – profesorul Ion Ignaton sprijinit și de alte personalități locale, a constituit o Reuniune a lor de propagandă culturală. Astfel în primăvara anului 1929 a înființat cu sprijinul mai multor intelectuali dominanți de aceeași dorință de înălțare a poporului – ca și profesorul Ignaton, „Societatea de cântări din Deva”, cu al cărei cor și orchestră a desfășurat o prodigioasă activitate pe tărâm cultural-artistic, organizând o mulțime de reprezentații și manifestări artistice.

Preocupat de ridicarea profesională și de afirmarea artistică a Reuniunii – Ion Ignaton, a hotărât să răspundă la toate solicitările atât pe plan local, cât și în satele din județ, să concureze la diferite jubileuri și serbări oficiale.

La 7 februarie 1932 s-a ajuns la cea mai grea piatră de încercare din tot decursul existenței Societății, prin punerea în scenă a operetei „La Șezătoare” de T. Brediceanu. Răsunetul ce l-a obținut această realizare cu contribuția atât de prețioasă a sopranei Lenuța Kiss elevă la Conservator, tenorul Dr. Iosif Indrieș membru al Operetei Române din Cluj, corul mixt, orchestra simfonică împreună cu personalul tehnic, ajutor și figurant, antrenând un ansamblu de aproape 100 de persoane.

1. Victor Păcală, Monografia satului Rășinari, Sibiu, 1915.

La montarea acestei opere însuși marele compozitor Tiberiu Brediceanu a dat concursul punând la dispoziția „Societății” partitura originală.

Reprezentarea operei s-a bucurat de mare succes atât din partea publicului cât și al presei din județ și capitală. În acest sens „Gazeta Hunedoarei” din 30 martie 1932 – relevă următoarele:

Reuniunea română de cântări „din Deva a dat sâmbătă seara sub conducerea profesorului Ion Ignaton o reprezentație artistică de prim rang pe scena teatrului, cu opereta națională a domnului Tiberiu Brediceanu „La Șezătoare” având sala plină”.

... Dl. profesor Ignaton cu o muncă de dirijor specialist ce iese cu mult din comun, a adăugat prin reprezentarea acestei operete încă una din titlurile sale de glorie artistică, iar Reuniunea și-a serbat cu această ocazie apogeul la care a ajuns după o funcționare de trei ani”.

Compozitorul T. Brediceanu adresând călduroase mulțumiri profesorului Ignaton pentru munca neobosită de a reprezenta opereta în întreg județul Hunedoara spunea următoarele:

„Înainte de toate te rog să primești mulțumirile mele cele mai sincere și cordiale pentru marea osteneală ce ai depus-o la atât de numeroasele reprezentații ale „Șezătoarei”. Cred că nici într-o altă parte a țării n-a fost popularizată mai mult ca și în istoricul ținut al Hunedoarei, – un merit exclusiv al D-tale pentru care îți sânt profund recunoscător”².

Ilustrative sunt și aprecierile revistei de cultură muzicală „Armonia” având ca director pe M. Poslușnicu, din care cităm: „În orașul Deva, județul Hunedoara – la străduința fără preget a Domnului profesor Ion Ignaton de la Liceul „Decebal” s-a înființat o Societate de cultură muzicală și orchestrală. Domnul Ignaton, sufletul acestei mișcări a reușit cu deplin succes, a reprezenta în ziua de 26 martie a.c. lucrarea lui T. Brediceanu „La Șezătoare”. Laudă se cuvine acestei societăți artistice românești, îndeosebi maestrului ei, care pune atâta interes pentru promovarea muzicii în pătura românească dornică de cultură sufletească națională”³.

După succesul atât de frumos obținut cu reprezentarea piesei la Deva – s-a lărgit sfera de activitate și asupra altor centre apropiate spre a face cunoscut într-un cerc cât mai larg neprețuitul farmec ce emană din muzica populară. Astfel „Societatea de cântări din Deva” sub conducerea muzicală a talentatului maestru Ignaton, a întreprins în cursul lunii mai a anului 1932 – un turneu artistic prin orașele Hațeg, Brad, Simeria, Petroșani, cu un bogat program compus din muzică populară, realizând prin aceasta o mișcare cultural-artistică de propagandă. Programul a conținut coruri cu soli și doine de I. Vidu, T. Brediceanu – cele mai reprezentative figuri ale muzicii transilvănene având ca punct culminant fermecătoarea lucrare muzicală a marelui nostru compozitor Tiberiu Brediceanu „La Șezătoare”⁴.

2. I. Brediceanu, Scrisoare, Brașov, 12 mai 1944.

3. „Armonia”, 30 martie 1932.

4. „Gazeta Hunedoarei”, 15 iunie 1932.

Succesele obținute cu reprezentarea operetei „La Șezătoare” au fost remarcate de presă care și-a exprimat speranța că această frumoasă propagandă cultural-artistică se va continua și extinde.

Pentru covârșitoarea sa muncă culturală desfășurată atât în orașul Deva, cât și în județul Hunedoara contribuind astfel la dezvoltarea mișcării culturale de masă din județ, profesorul I. Ignaton a fost sărbătorit de un grup de prieteni și admiratori într-o ședință și s-a înmănat o frumoasă coroană de lauri de argint (1932).

În martie 1933 prezintă o serie de concerte în cardul căreia a dirijat: „Imnul nopții” de Ludwig v. Beethoven „Brumărelul” – baladă populară pentru cor mixt, soli și orchestră de I. Mureșanu, „Hora” – piesă de concert pentru cor mixt și orchestră de Gheorghe Dima, „La șezătoare” – operetă într-un act de T. Brediceanu, „Tanhäuser” – uvertură, „Marșul cavalerilor”, „Vasul fantomă” – uvertură, „Lohengrin” și „Marșul nupțial” de R. Wagner.

Aceste concerte au culminat cu sărbătorirea memoriei marelui compozitor Richard Wagner, cu ocazia semicentenarului de la moarte și 120 de ani de la nașterea lui. Programul conține exclusiv părți din operele principale ale lui Wagner: „Vasul fantomă” – uvertură (orchestra), „Lohengrin” – legenda preludiu solo tenor și acompaniament de pian, „Tanhäuser” – aria către luceafăr – solo bariton, „Lohengrin” – imnul nopții, „Tanhäuser” – uvertura⁵.

Comentariile presei au fost elogioase apreciind că programul festivalului Wagner din anul 1933 s-a prezentat la un „nivel cu totul european”⁶.

Ion Ignaton militează în continuare pentru legătura vie cu poporul, pentru ridicarea spirituală a maselor manifestându-se ca un viu propagator al muzicii în general și a muzicii populare în special. În frumoasele cuvântări ținute cu diferite ocazii – Ion Ignaton arăta care este obârșia datinilor noastre strămoșești și rolul lor ca elemente de conservare a neamului în decursul veacurilor. A mai scos în evidență comorile îngropate în sufletul poporului nostru concretizate în poezii populare, doine, ghicitori, etc. insistând asupra păstrării coregrafiei noastre naționale, atât de frumos reprezentată în hore, sârbe, chindii, călușer, hațegana, ardeleana, etc.

„Educația prin arte”, „Disertație despre folclor”, „Emisiunea corectă a sunetelor vocale”, „Cântecul popular și rolul învățătorului pentru valorificarea folclorului muzical” – sunt câteva dintre cele mai reprezentative conferințe.

Serbări naționale și reprezentații teatrale a organizat în această perioadă antrenând corul liceului de băieți „Decebal” din Deva, în comunele: Biscaria, Sântuhalm, Lupeni, Uioara, Șoimuș, Tâmpa, Băița, Călan din județul Hunedoara.

În ziua de 24 ianuarie 1934 cu prilejul aniversării unirii s-a desfășurat un festival în sala teatrului din Deva cu corul și orchestra liceului „Decebal”. În program găsim prezente două dintre compozițiile proprii cu acompaniament de orchestră: „Murăș, Murăș apă lină” și „Doina lui Lucaci”.

5. „Gazeta Hunedoarei”, iunie 1933.

6. „Înainte”, 10 ianuarie 1934.

Corul impunător prin dimensiuni, aranjament și disciplină, împreună cu orchestra pusă la punct cu nuanțări de o subtilitate de interpretare artistică, în ordine ascendentă culminând cu Beethoven și apoi descendent cu o explozie finală de entuziasm patriotic în „Deșteaptă-te Române” sunt notele caracteristice generale ale acestui festival.

La 17 iunie 1934 corul meseriașilor a participat la festivalul organizat de Liga antirevizionistă din Deva – pentru comemorarea procesului memorandiștilor. E inclusă în program compoziția sa „Doina lui Lucaci” scrisă pentru cor mixt cu acompaniament de orchestră.

La serbarea de sfârșit de an școlar, din 24 iunie 1934 corul Liceului de băieți din Deva pe lângă alte piese a interpretat compoziția proprie „Doina” obținând un strălucit succes.

Corul meseriașilor din Deva, sub conducerea harnicului dirijor Ignaton, desfășoară în această perioadă o frumoasă activitate culturală, care culminează cu reprezentarea pe scena teatrului – având un deosebit succes în seara zilei de 28 iunie 1934, opereta în două acte și un tablou „Baba Hârca”, de M.Millo și A.Flechtenbaher.

În vara anului 1934 organizează cu aceeași operetă un turneu în mai multe localități din județ după cum urmează: Simeria, Călan, Brad, Hunedoara, Cugir, obținând în toate localitățile succese remarcabile.

În toamna anului 1934 organizează serbări artistice și concursuri de cântece populare în comunele Bucova și Sarmisegetusa, împărțind cu acest prilej premii și îndrumând pe săteni să înființeze coruri și să cultive muzica populară.

În aceeași toamnă a anului 1934, solistul Alexandru Grozuță originar din Dobra, județul Hunedoara, fost elev al profesorului Ignaton, a imprimat la radio București compoziția acestuia „Când aud cucul cântând”.

La 28 februarie 1935 – împlinindu-se 150 de ani de la moartea lui Horea, Cloșca și Crișan, Ion Ignaton a luat parte la festivitatea sărbătoririi evenimentului având în program cântece naționale și compozițiile proprii cu prilejul sărbătoririi acestui eveniment.

În perioada lunilor iulie-august 1935 a organizat o serie de șezători culturale în satele Crăciunești, Bampotoc, Hondol, Ormindea, conferințe, recitări, coruri, concursuri de cântece populare locale, acordându-se premii și îndrumând populația să-și înființeze coruri, să valorifice și să nu se îndepărteze de cântecele noastre bătrânești.

De asemenea frumoasa serbare de la 1 decembrie 1935 organizată de Astra și Liga Antirevizionistă din Deva, pentru sărbătorirea unirii Transilvaniei cu Țara Românească a avut prețiosul concurs al profesorului Ignaton care a executat cu corul meseriașilor din Deva și orchestra liceului „Decebal” un repertoriu alcătuit din cântece patriotice.

Cu prilejul aniversării zilei de 24 ianuarie elevul Ion Munteanu clasa VII-a a executat la vioară cu mult simț artistic doina „Ce-o avea lumea cu mine” – compoziția profesorului Ion Ignaton.

La 13 aprilie 1936 – corul meseriașilor execută compoziția proprie „Foaie verde lemn uscat”.

Cu același cor în mai 1936 participă la serbarea organizată de către cercul cultural din Păuliș, prezentând câteva cântece patriotice – în continuare oferind sătenilor aspecte privind frumusețea cântecului popular și a obiceiurilor folclorice.

În cursul lunii iunie 1936 a realizat cu același cor un turneu prin câteva localități din județul Hunedoara: Toplița, Măgura, Sântuhalm, propagând ideea înființării de coruri pentru valorificarea cântecului patriotic și al folclorului hunedorean.

O frumoasă șezătoare culturală a organizat cu corul meseriașilor români la 15 august 1936 în localitatea Nevoieș, iar la întoarcere în Șoimuș la serbarea dată de „Cercul cultural” din localitate, interpretează cântece patriotice și populare.

Deplasându-se la Zbeg din județul Hunedoara în 16 august 1936 culege mai multe cântece populare de o rară frumusețe, de la cimpoierul Buican Ion din comuna Roșcani.

În septembrie 1936 – se deplasează cu corul „Reuniunii meseriașilor români” la Țebea unde în amintirea lui Avram Iancu interpretează mai multe cântece patriotice, zguduind adânc mulțimea moșilor veniți la mormântul craiului lor.

Un prețios concurs oferă la șezătoarea scriitorilor români organizată la Teatrul din Deva la 13 decembrie 1936, corul meseriașilor oferind ascultătorilor printre cântecele patriotice și compoziția proprie „Doina lui Lucaci”, cu prilejul dezvelirii la Satu Mare a statuii marelui erou al neamului nostru.

Merită a fi relevată serbarea organizată de Liceul de fete din Deva în ziua de 24 ianuarie 1937 în sala teatrului, la care orchestra Liceului de băieți „Decebal” a executat mai multe piese românești, iar compoziția „Cât îi satul meu de mare” a fost realizată cu un deosebit farmec.

În revista „Știu” a Liceului „Decebal” apărută în aprilie 1937 – au fost publicate două dintre compozițiile sale „Învârtită” și „Cine n-are noroc n-are”.

Sub conducerea profesorului I. Ignaton, Reuniunea meseriașilor români din Deva a organizat la 6 iunie 1937 o frumoasă serbare pe platoul din dreapta intrării în Cetate.

Atât cu corul Liceului de băieți „Decebal” cât și cu cel al meseriașilor români a organizat o șezătoare culturală în comuna Șoimuș, iar la 1 decembrie 1937 s-a prezentat cu același cor la serbarea organizată de „Astra” în sala teatrului, după ce Reuniunea meseriașilor din Deva dăduse în seara zilei de 6 noiembrie 1937 o reușită serbare în sala festivă a camerei de muncă.

În revista „Știu” la data de 1 ianuarie 1938 și-a publicat o nouă compoziție muzicală „Gorunul lui Horea”.

În seara zilei de 3 martie 1938 sunt executate cele două compoziții „Dragostile-s ale lumii” și „Mândră floare-i norocul” în interpretarea lui A. Aslău și N. Borca acompaniat la pian de către Lucia Haneș.

La 9 aprilie 1938 asistăm la seara literar artistică care a cuprins în program și compoziția proprie „Horia, Cloșca și Crișan”.

În mai 1938 corul și orchestra Liceului „Decebal” sub conducerea profesorului I. Ignaton participă la festivalul organizat de teatrul orășenesc executând cântece închinat lui Avram Iancu, iar la 2 iunie corul meseriașilor își aduce o contribuție deosebită cu prilejul aceluiași eveniment.

Demnă de relevat este serbarea de sfârșit de an școlar din 24 iunie 1938 – organizată într-un cadru deosebit înregistrând succese remarcabile.

O prețioasă contribuție oferă la reușita serbării din 1 decembrie 1938 organizată la Teatrul din Deva pentru aniversarea unirii Ardealului cu Patria Mamă, fiind apreciat pentru însuflețirea și măiestria execuției corului și a orchestrei.

În 26 decembrie 1938 găsim prezent corul meseriașilor români, la serata culturală realizând cu deosebită măiestrie un frumos și bogat program artistic.

La 17 februarie 1939 Ion Ignaton, în cadrul conferinței ținute la Simeria, propagă ideea despre frumusețea cântecelor românești, îndemnând pe săteni să înființeze corul la sate, acesta fiind un mijloc puternic de propagare a neamului nostru.

Cu corul și orchestra școlii a mai cântat la șezătorile pe care le-a organizat cu școala în 26 februarie și 19 martie 1939.

La 5 martie 1939 a ținut conferințe în localitățile Gurasada, Câmpuri-Surduc, despre muzică, obiceiurile și portul românesc, fiind ascultat cu mult interes de către sătenii prezenți în săli.

La 9 august 1941 a dat un concurs prețios la serbarea organizată la teatrul orășenesc executând piesele: „Din șezătoare” de Ion Vidu, „Doina lui Lucaci” de Ion Ignaton, „Pui de Lei” de Ion Brătianu, toate cu acompaniament de orchestră.

La 16 noiembrie 1941 este prezent la conferința „Muzica populară românească și caracteristicile ei”. Exemplele practice pentru argumentare le-a oferit din bogata sa colecție de doine și cântece populare culese din județul Hunedoara pe care le-a explicat și prezentat în execuție personală. Succesul acestei conferințe a fost deosebit de mare.

Cu elevii Liceului „Decebal” a fost desfășurat în cursul lunii aprilie 1942, o puternică propagandă culturală în Mintia și Ilia din județul Hunedoara.

Deosebit de mișcătoare a fost serbarea de sfârșit de an școlar, pe care profesorul I. Ignaton a organizat-o în 31 mai 1942, la teatrul orășenesc. Frumosele cântece patriotice și cele câteva compoziții proprii executate sub conducerea sa cu orchestra și corul liceului au impresionat adânc sufletul ascultătorilor. În momentul de față când deasupra scenei a apărut harta României cu Ardealul cedat, înfășurat în doliu și luminat în principalele lui orașe, cu becuri electrice, pe fondul muzical constituit din marșuri, publicul a fost cuprins de o zguduire atât de puternică încât serbarea s-a transformat într-o adevărată manifestare națională. Întreg publicul ridicat în picioare a început să cânte împreună cu corul elevilor sub conducerea profesorului I. Ignaton imnul „Deșteaptă-te române”.

Rar s-a mai văzut în orașul Deva o serbare atât de înălțătoare pentru tineretul școlar ca acesta⁷. O manifestare tot atât de înălțătoare au organizat

7. Șf. Lupu, Un sfert de veac în slujba neamului românesc, Deva, 1943.

elevii liceului în 28 iunie 1942 în Călan, iar mai târziu în parcul orașului Deva.

În 29 octombrie 1942 a fost inaugurat teatrul orășenesc din Deva, al cărui local reparat în întregime a primit la propunerea profesorului I. Ignaton, numele marelui compozitor ardelean și fost director al Conservatorului din Cluj, Gheorghe Grozuță a interpretat câteva dintre cântecele fostului său profesor Ignaton, fiind îndelung aplaudați atât cântărețul cât și compozitorul.

Făclia luminii în viața muzicală de până aici în Orașul Deva a găsit puțini purtători înăscuți cu adevărat, așa cum era cazul aproape în toate orașele mici, binențeles cu excepția Banatului. Singura activitate muzicală – singura dar desăvârșită în Deva a fost cea dezvoltată continuu și stăruitor de neobișnuitul profesor și armonizator al melodiilor noastre românești I. Ignaton.

Convinși de necesitatea înființării unui conservator muzical în capitalele județului, în care tineretului să i se ofere posibilitatea de a-și valorifica talentele, profesorul I. Ignaton este acela care încă din 1926 a elaborat ideea înființării unui astfel de conservator.

S-a discutat mult, dar din lipsă de fonduri, sală etc. doar în anul 1943 a fost posibilă înființarea Conservatorului de muzică și artă dramatică „Gheorghe Dima”⁸.

Inaugurarea solmnă a acestui conservator s-a făcut la 15 noiembrie 1943 în sala festivă a „Camerei de muncă”.

D. Ștefănescu Vlădescu președintele Federației Naționale a presei din provincie, în numele presei și a acelor 14 organizații de presă profesională, a salutat cu multă însuflețire aceste case de cultură muzicală spunând: „Să ne înfrățească cântecul și doina românească, aspirațiile”⁹. Înființarea conservatorului de muzică și artă dramatică din Deva a fost o dorință arzătoare a locuitorilor, iar scopul acestei școli a fost să recruteze și să difuzeze în întreg județul școli ai cântecului românesc. Cursurile fiind gratuite constituiau o garanție în realizarea dezideratului de propagandă și instruire muzicală.

Direcțiunea conservatorului i-a fost încredințată profesorului atât de cunoscut în Ardeal, Ion Ignaton, iar repartizarea specialiștilor pe clase s-a făcut după cum urmează: teorie – solfegii – ansamblul coral – prof. I. Ignaton, pian – I. Savu, vioară grup I – prof. V. Popa, vioară grup II – prof. Grecu, canto – instrumente – A. Doroga, arta dramatică – I. Brătianu Oardă.

În ziua de 7 decembrie se face deschiderea cusurilor acestui an școlar. Materialul recepționat de la Teatrul „Gheorghe Dima” s-a predat împreună cu celelate tipărituri la biblioteca conservatorului de muzică și artă dramatică. Acest material cuprinde lucrări muzicale ale maestrului I. Ignaton și ale altor compozitori. Amintim dintre lucrările aparținând lui I. Ignaton următoarele:

- Colecția de cântece populare pentru cor mixt.
- Un sfert de veac în slujba neamului.
- „Cine n-are noroc n-are” pentru voce și pian.
- „Doina lancului” pentru voce și pian.

8. Conservator echivalent cu școala medie de muzică.

9. Otilia Florescu, „Astra Hunedoarei”, Deva, 20 noiembrie 1943.

- „Cât-i satul meu de mare" pentru voce și pian.
- „Prinsei patru boi la car" pentru voce și pian.
- „Toate plugurile ară" pentru voce și pian.
- „Dorul mândrii" pentru voce și pian.
- „Învârtită" pentru pian,

Lucrări elogios apreciate de către ziarele din localitate, capitală și în special de compozitori de prestigiu ca: T. Brediceanu, Sabin Drăgoi și alții.

Pentru activitatea rodnică a maestrului I. Ignaton i se conferă pe lângă recompensa morală și una materială în scopul valorificării în continuare a noilor sale caiete de compoziții muzicale.

Teatrul „Gheorghe Dima" înființat în toamna anului 1942, după o activitate rodnică cultural-artistică se va contopi cu Conservatorul de muzică și artă dramatică „Gh. Dima" din orașul Deva.

Noua acțiune culturală și artistică urmează să fie dusă mai departe de noua instituție creată în acest scop, Conservatorul de muzică și artă dramatică contopindu-se cu teatrul „Gheorghe Dima" – unde vor activa toate elementele talentate pentru propășirea culturii naționale.

Teatrul „Gheorghe Dima" din Deva care a fost bază de plecare pentru regenerarea mișcării culturale și artistice din județul Hunedoara, va rămâne înscris în analele teatrului românesc din Ardeal.

Pentru organizarea primului program ce urma să fie compus din piese de teatru cât și bucăți muzicale, prof. Ionel Băjescu Oardă a pregătit piesa „Încurcătura de la Urziceni".

Se încheie cursurile Conservatorului la data de 31 mai 1944.

Având în vedere adresa nr. 10.003 din 27 mai 1944 – în conformitate cu Ordinul Ministrului Culturii Naționale nr. 4557 din 9 mai 1944 – Conservatorul de muzică și artă dramatică va pune, la dispoziția Teatrului Național din București, localul conservatorului. Localul Conservatorului fiind pus la dispoziția Teatrului Național din București, reprezentat prin Corneliu Moldovan și George Vraca, Conservatorul care începuse a da rezultate frumoase și-a sistat activitatea și a încheiat cursurile.

I. Ignaton cu același entuziasm își continuă activitatea deplasându-se cu corul meseriașilor în localitatea Almașul unde a organizat o frumoasă șezătoare colaborând cu cei localnici. Cu această ocazie a ținut o conferință despre „Păstrarea doinelor, dansului popular și a tot ce este românesc".

La 6 martie 1948 cu corul organizației locale „Frontul plugarilor" – I. Ignaton organizează serbarea aniversară a trei ani de la instaurarea guvernului prezidat de Dr. Petru Groza în sala teatrului „Progresul" – având în program cântece populare patriotice și compoziții proprii.

La 13 iunie 1948 alege și pregătește piesele românești ce urmează a fi prezentate în interpretarea artiștilor Lăzărescu Vasile și Fărcașiu Felician, I. Ignaton oferind astfel concursul pentru festivalul artistic susținut de „Asociația Româno-Maghiară" Deva în sala teatrului.

În perioada 19 iulie – 17 octombrie 1948 I. Ignaton îmbolnăvindu-se de miocardită își întrerupe pentru moment activitatea cultural-artistică.

Bogata activitate de valorificare a folclorului hunedorean a maestrului Ion Ignaton a fost permanent legată de activitatea dirijorală susținută în fruntea corurilor școlare, a corului meseriașilor, iar după anul 1948 îl găsim animat de același zel în organizarea de noi ansambluri înființând astfel corul miliției.

Printre cele mai importante acțiuni culturale din această perioadă menționăm serbarea de la 22 august 1949 în cinstea zilei de 23 August 1944, la 29 decembrie 1949 – în cinstea zilei de 30 decembrie – ziua proclamării Republicii – toate înregistrând mari și frumoase succese.

Cu ajutorul corurilor alcătuite și conduse cu multă măiestrie, I. Ignaton a pregătit aceste nestemate ale muzicii noastre populare pe care le-a prezentat de atâtea ori în fața publicului de vean și din numeroase alte localități ale județului Hunedoara, constituind un mijloc de aleasă încântare și delectare pentru cei ce l-au ascultat.

Pentru munca asidu desfășurată, autoritățile românești din patrie i-au apreciat bogata activitate conferindu-i la 29 ianuarie 1945 semnul onorific „Răsplata muncii”¹⁰ pentru 25 de ani de activitate rodnică și neobosită.

Ultimii ani ai vieții i-a împărțit între obligațiile școlare și dorința de a valorifica tezaurul muzicii noastre populare hunedorene prelucrând și amornizând o bună parte dintre melodiile care au constituit însemnate culegeri.

Celui care n-a cunoscut odihna timp de 84 de ani, compozitorul, dirijorul și profesorul Ion Ignaton i s-a curmat mersul vieții în ziua de 21 decembrie 1973.

Școlile, autoritățile, instituțiile din oraș i-au adus un ultim omagiu – zeci de oameni au trecut prin fața catafalcului. În cimitirul ortodox un ultim salut i l-a adus ziaristul Aurel Câmpeanu din București, directorii liceelor din orașul Deva, foști elevi și colegi și mulți alții.

Astfel s-a dus cel care a aprins scânteia vieții muzicale din ținuturile hunedorena.

Numele profesorului Ion Ignaton nu va muri odată cu ființa sa fizică. El nu va muri în totalitatea sa, cum spune poetul Horațiu: „Non omnis moriar”. El va trăi profilat în viitor prin memoria zecilor de generații de elevi pe care i-a învățat să iubească, să guste și să cultive frumosul, va trăi prin compozițiile sale, va trăi prin tot ceea ce a făcut să crească această artă nobilă și generoasă.

Imaginea lui Ion Ignaton rămâne de-a pururi încrustată în memoria celor care i-au ascultat cu încântare compozițiile (cca. 600 la număr,¹¹ și în același timp în memoria celor 35 de generații de elevi ce l-au avut ce profesor de muzică.

Va trăi în memoria tuturor celor care l-au cunoscut pășind maiestros în incinta liceului, în localuri sau pe străzile orașului Deva cu ținuta sa falnică și distinsă, cu spiritualitatea jovială și optimistă gata să-i întâmpine cu un zâmbet, cu o vorbă de duh, cu o frântură de melodie sau cu un îndemn tonificat către tot ceea ce este frumos și înălțător.

Așa după cum am mai subliniat și cum vom mai arăta pe parcursul acestei lucrări ca un leit motiv al activității sale. I. Ignaton a fost un pasionat culegător

10. Brevet nr. 20. 117 dat la Buc. la 24 martie 1944.

11. „Curentul”, 20 iulie 1944, București.

de folclor într-o perioadă în care începuseră să se afirme școlile naționale de compoziție română în peisajul muzicii europene și mondiale.

Interesul pentru studiarea folclorului la noi a apărut mult mai târziu ca la alte popoare cu vechi tradiții culturale ca: francezii, italienii, cehii, unde folclorul a fost perfect asimilat cu creația artiștilor vremii.

Dacă în muzica germană la începutul secolului XX, la fel ca muzica franceză sau cea italiană cu greu se putea vorbi de ceva necunoscut, în materie de folclor în țările din estul, sud-estul Europei există un teren virgin în acest domeniu plin de inedit și farmec. Acest inedit era de altfel explicabil prin faptul că în aceste țări cu excepția Rusiei care era în avans nu existau niște școli naționale afirmate pe plan internațional. În perioada în care Ion Ignaton culegea folclor, Bela Bartok era un pasionat cercetător al folcloristicii, iar George Enescu abia scrisese „Rapsodiile Române” și pregătea terenul celor mai mari creații ale sale.

I. Ignaton reprezintă unul dintre pionierii folcloristicii românești. Din păcate activitatea lui s-a redus la culegerile de muzică populară românească pe care le-a publicat fără a cerceta științific și a categorisi diverse melodii pe care de-a lungul întregii sale vieți a reușit să le culeagă.

Spre deosebire de Bela Bartok de exemplu care a fost un folclorist în adevăratul sens al cuvântului scriind studii importante de analiză folclorică și folclor comparat, Ion Ignaton s-a mulțumit să dezvăluie melodiile populare după cum și spune: Așa cum au fost auzite¹² în nuditatea și frumusețea lor. Fără a comenta cărui gen aparțin dacă există niște genuri, I. Ignaton a alcătuit culegeri pe care în schimb a știut să le selecteze dezvăluind lumii așa cum și Alecsandri și Eminescu odinioară farmecul muzicii și versului românesc. El a știut contact în muzica pe care a scris-o.

Folcloristul I. Ignaton se confundă cu compozitorul Ion Ignaton, cu acela care în compozițiile sale a căutat să păstreze melodiile culese în forma lor pură, nealterată de niște prelucrări neavizate.

Folclorul cules de I. Ignaton este legat de ținuturile transilvănene pe care a avut prilejul să le viziteze: ținutul Hunedoarei, cel al Clujului, Brașovului, Sibiului, Munții Apuseni, Maramureș și Bihorul.

Găsim în melodiile culese de Ion Ignaton folclorul obiceiurilor, a obiceiurilor de peste an legate de evenimentele importante din viața omului: repertoriul nupțial: „Cântecul Miresei”, „Plânge Mândra”, „La masă”, repertoriul păstoresc: „Cântecul păcurarului”, „Hora oilor”; colinde: „A cerbilor”, „Colinda junelui bun”, „Colinda boierului bătrân”; cântec de leagăn: doine: „Doina lui Mantu”, „Din poiana Vadului”, „Mândră floare-i norocul”; balade: „Nu mă da maică departe”; dansuri: „Țarina”, „Învârtita I”, „Învârtita II”¹³etc.

Ion Ignaton a avut o predilecție pentru doinele ardelenesti pe care a știut admirabil să le prelucreze ca: „Mureș, Mureș apă lină”, „Dragostele-s ale lumii”,

12. Cuvânt înainte, I. Ignaton, Colecția de cântece populare culese și amortizate pt. cor mixt, Deva, 1943.

13. I. Ignaton, Colecția de cântece populare în manuscris: Casa creației Deva.

„Pe marginea pădurii”¹⁴ etc, fără a neglija totuși și alte melodii cu totul și cu totul altă factură cum ar fi „Chiva”, „Teiule cu frunză lată”, „S-aud cucul cântând” sau „Cântecul muncitorului” din S.U.A.

Nu există melodie populară culeasă căruia să nu-i precizeze locul de origine, împrejurările în care se cântă precum și numele, originea interpretului, data și anul.

Iată un exemplu grăitor: „Mândră floare-i norocul”. Această melodie, compozitorul afirmând că a fost culeasă de la Rafina Bota din comuna Vărmaga, despre care spune că avea o minunată voce de altistă adâncă și cânta doinele cu mult sentiment. După ce am descoperit-o am insistat să vină să studieze la Liceul de fete din Deva. A acceptat dar s-a speriat de limba franceză, matematică etc. și a părăsit școala¹⁵. Mai departe compozitorul face anumite precizări la structura melodiei menționând că partea I allegreto – se aseamănă cu melodia cântecului „Du-te bade și te culcă”, numărul 8 din cele 14 coruri mixte predate tenorului Alexandru Grozuță spre a la prezenta comisiei de folclor și directorului Sabin V. Drăgoi din București.

Partea II-a – Lento – Doina – este o variație a părții întâi cu multe și bogate figuri, apogiaturi așa cum se cântă în sat.

Handwritten musical score for the song "Mândră floare-i norocul". The score consists of six staves of music with lyrics in Romanian. The first two staves are marked "Allegretto" and the last four are marked "Lento - Doina". The lyrics are: "Pă-să-ri-că cu cu-nună, Pă-să-ri-că cu cu-ru-nă, Numicir-ta noap-tea pe lu-nă, Că i-ri-ma mea ru-i bu-ra. Lento - Doina. Min-dra... floa-re-i... no-ro... cul... Min-dra... floa-re-i... no-ro... cul..."

14. Culegerea de folclor: Mureș, Mureș apă lină, Deva, 1969.

15. Colecția de cântece și dansuri populare în manuscris, caiet III, p. 19 / Arhiva Casei de Creație Deva.

Marea majoritate a melodiilor populare culese de Ion Ignaton sunt însoțite de acest gen de considerațiuni. Fără a intra prea mult în detaliile melodiei în schimb compozitorul simte nevoia ca de fiecare dată să facă anumite precizări pentru a-și aduce aminte întotdeauna de împrejurările în care a cules-o și de la cine a cules-o.

Mulți oameni din popor cu care a venit în contact și cărora le-a apreciat talentul nativ au fost direct sprijiniți și ajutați de I. Ignaton pentru ca talentul lor să fie cunoscut și de alții, iar cazul Rafirei Bota pomenit mai sus este un exemplu grăitor al marelui umanism de care a știut să dea dovadă de fiecare dată. Se remarcă astfel dragostea sa față de oamenii din popor însoțită de un profund respect precum și de înaltul său patriotism.

Alături de folclorul sătesc I. Ignaton s-a ocupat și de folclorul orășenesc precum și de creația acelor care au emigrat în străinătate și s-au întors în țară. Interesant este în acest sens „Cântecul muncitoresc din S.U.A.”¹⁶ culeasă de la Amoș Florea din Rișca jud. Hunedoara, emigrat în America. Este un cântec cvasidoinit și care exprimă opinii a acelor atrași de mirajul îmbogățirii și care-și exprimau în el regretul părăsirii patriei:

„America e o minciună,
 Mulți nebuni în ea s-adună
 Cine-o scornit jelele (mă)
 Mister¹⁷ cu vapoarele (mă)
 Cine-o scornit jalea grea (mă)
 Mister cu America (mă)”.

Multe cântece cu caracter social l-au interesat îndeaproape pe I. Ignaton care era un artist veșnic preocupat de viața și soarta poporului său.

Aceste cântece care, răspândite parțial devenind familiare și atât de îndrăgite constituie o covârșitoare ilustrare a bogăției și frumuseții folclorului muzical hunedorean și o dovadă peremptorie a intuiției strălucite cu care folcloristul I. Ignaton a pătruns farmecul muzicii populare, făcându-se cunoscut tuturor iubitorilor de frumos.

Ion Ignaton s-a afirmat ca unul dintre cei mai competenți cunoscători ai cântecului hunedorean, pe care l-a promovat cu perseverență în munca didactică și în activitatea de dirijor al corului de amatori.

Creația artistică a maestrului I. Ignaton a reușit să-l impună pe autor încă de la primele încercări.

Ignaton nu s-a mulțumit să noteze doar cântecele populare din Ormindea (Brad), Sântuhalm (Deva), Roșcani (Ilia), pentru cor sau soliști, publicându-le în

16. Colecția de cântece populare din Hunedoara, manuscris, Arhiva Casei de Creație Deva.

17. Mister fiind o firmă americană care se ocupă cu transportul muncitorilor din Europa în America.

anii maturității sub titlul generic „Colecție de cântece populare – culese, aranjate și amortizate pentru cor mixt de Ion Ignaton”¹⁸.

Caietul I din această colecție de cântece populare cuprinde pe lângă „Doina lui Lucaci”, „Lung e drumul Clujului”, „Plânge mândro”, „Gorunul lui Horea” și alte cântece populare culese de pe întinsul Hunedoarei. Trecând la analiza creației sale, putem constata că aproape tot ceea ce a scris compozitorul a dedicat ansamblului coral.

În continuare vom sublinia câteva aspecte privind melodiile cuprinse în colecția amintită, minunate inspirate din cântecele populare pe care le-a cules cu cea mai desăvârșită mîgălă.

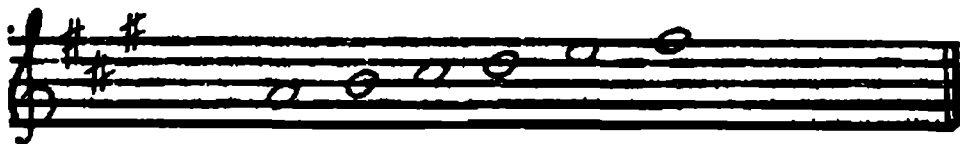
În general prelucrările lui Ignaton sunt îndreptate spre cântece populare care au o strînsă legătură cu evenimentele importante din viața satului românesc, ardelenesc: nunta, secerișul, plecarea la cătănie, ilustrate în „Cântecul miresei”, „Cântecul cununii”, „La masă”, „Plânge mândro”, „Mori mândro”, „Pe dinjos de Orăștie”. Autorul nu neglijează însă și alte cântece populare îmbrățișând genuri ca : doina, jocul, colindul, care și ele sunt legate de prilej, șezători, dansul de duminecă, de petrecere.

Vom încerca o succintă analiză a câtorva din aceste prelucrări.

În „Cântecul miresei” – după spusele autorului această melodie se cântă la nunți când mireasa pleacă de acasă, de la casa părintească spre a-și continua ospățul la casa socrului mare. De la bun început se remarcă alegerea tonalității de la „La major” – în care vocile se desfășoară în cel mai convenabil registru, fără a forța atât prin note grave cât și acute limitele normale ale vocii omenești.

Melodia este simplă pe o scară hexagonală de la nota „la” până la „fa diez” – ea având un mers legănat tripartit.

Scara muzicală

Cântecul are două secțiuni principale A, B.....

18. Vezi anexa.

alcătuite la rândul lor din două fraze cu două motive dintre care ultimul se repetă și în cadrul B-ului.

Schema ar fi deci următoarea:

A (a) A, B b a,.

Compozitorul nu neglijează semnele dinamice, melodia pornind dintr-un piano în motivul întâi, spre *mf*. în motivul al doilea (a,) culminația fiind în motivul doi și terminând cu piano astfel melodia descriind un arc perfect simetric.

Exemplu:

Amornizarea celor patru voci ține seama de factura melodiei precum și de legile clasice ale armonizării vocilor.

Din punct de vedere armonic, autorul apelează la resursele tonalității „La major” – folosind în special treptele I – IV – V – I cu mici inflexiuni spre treapta a VI-a.

Pe orizontală – deci contrapunctic autorul caută să dea mișcare vocilor care nu e simetrică, fiecare timp fiind marcat de una sau două voci când celelalte stau pe loc – fapt care nu distruge preponderența liniei melodice a sopranelor ce domină clar prin registru.

O melodie simplă armonizată dar foarte expresiv în care vocile se mișcă fără salturi mari, ușor asimilată. Caracteristici generale a prelucrării lui Ion Ignaton este linia simplă armonizarea clară pentru ca asimilarea lor să se poată face fără greutate și să fie reținute ușor.

Se observă că autorul a dorit special acest lucru pentru a da o mai mare ampolare repertoriului formației pe care o conducea.

De remarcat este și frumusețea versurilor populare de care cu siguranță autorul a ținut cont.

Exemplu:

În patru cornuri da masă
Să cântăm cântări frumoase
La mire și la mireasă
La toți oaspeții din casă.
Mireasa care se vede,
Semănat-a flori și pepe,¹⁹
Semănat-a busuioc
Și n-a răsărit de loc

19. Pene=flori.

3.

Semănat-a trandafiri,
N-a răsărit nici-un fir
Semănat-a siminic²⁰
N-a răsărit nici-un pic²¹

4.

Ia-ți mireasă ziua bună
De la tată, de la mamă
De la frați de la surori
De la grădina cu flori.

5.

De la fir de busuioc
De la feciorii din joc
De la fir de lămâiță
De la dragile fete

6.

Rămâi maică sănătoasă
Ca o vioală²² frumoasă
Rămâi taică sănătos
Ca un trandafir frumos

7.

Rămâneți frați și surori
Că eu plec acum în zori
Peste dealuri peste munți
La părinți necunoscuți.

etc.

Melodia „Cântecul miresei” poate fi adaptată și la „Cântecul cununii” – legată de sărbătorirea secerișului când cununa de grâu este adusă acasă și pe tot parcursul drumului semenii ies cu apă și udă și pe cea ce o aduce.

Ex: Cântecul cununii²³

1. Bucură-te gazdă bună,
Hai, n-am și dainam cununa,
Că-ți aducem o cunună
Hai, n-am și dainam cunună.
2. Cununa de grâu curat,
Hai, n-am și dainam cununa,
De trei feciori semănat,
Hai, n-am și dainam cununa.
3. De trei fete secerat
Hai, n-am și dainam cununa,
Și cei ce ne-au ajutat
Hai, n-am și dainam cununa.

20. Pic=deloc.

21. Siminic=floare (*Helichrum arenarium*).22. Vioală= floare (*Mathiola incana*=micșunea).

23. Cules din comuna Ormindea jud. Hunedoara.

4. Foaie verde de alună,
Hai, n-am și dainam cununa,
Trebuie apă la cunună,
Hai, n-am și dainam cununa.

5. Cununa trebe²⁴ udată,
Hai, n-am și dainam cununa
Și fetița²⁵ sărutată
Hai, n-am și dainam cununa.

„La masă”²⁶ – este tot un cântec de nuntă cu caracter legănat tipic de altfel melodiilor ardelenesti, mai lente – construcția fiind însă foarte bogată în melisme.

Cântecul ne apare în modul minor armonic cu inflexiuni însă ale treptelor III și IV care apar uneori alterate suitor, treapta III mai mult ca legătură, iar treapta VI apare expansiv ca o culminație melodică și limită superioară a melodiei.

Armonizarea acestui cântec i-a creat autorului mai multe dificultăți și datorită caracterului modal care se degajă ca și construcție se bazează pe schema bipartită și anume două fraze mari alcătuite fiecare din două motive bine individualizate și care nu se repetă.

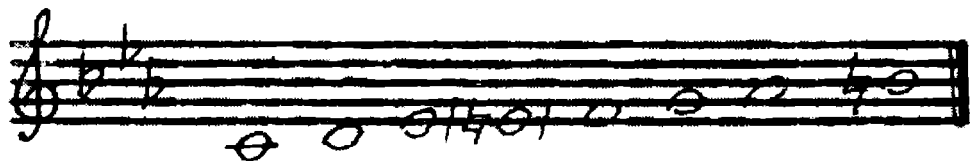
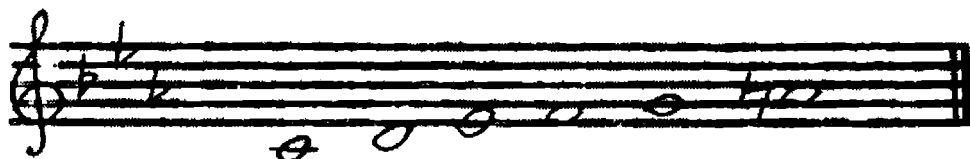
Schema este următoarea: A (a a₁) B (b b₁).

În cadrul A-ului schema muzicală care merge pe „Do, re, mibemol, fa, sol, la becar” este diferită de cea a B-ului care e alcătuit din sunetele:

„do, re, mi bemol, fa, la bemol, și becar”.

Scara muzicală din cadrul A-ului.

Scara muzicală din cadrul B-ului.

24. Trebe=trebuie.

25. Fetiță=de regulă, cununa este dusă numai de o fetiță.

26. Cules din comuna Sântuhalim, jud. Hunedoara.

E clar că autorul a trebuit să țină seama în această armonizare a melodiei de caracteristicile liniei melodice.

I. Ignaton folosește în cadrul A-ului modul minor melodic – aducând pe si becar în armonizare, iar în B modul minor-armonic impus pe linia melodică.

Melodia este perfect simetrică mergând pe 8 măsuri plus 8 măsuri respectiv A (4+4) B (4+4) măsuri.

Deoarece melodia este foarte ornamentată, armonizarea este simplă ea dând posibilitatea vocii conducătoare să se desfășoare liber – și să se audă clar toate inflexiunile pe care melodia le poartă cu sine.

Scrisă pe măsura de 2/4, altul, tenorul și basul se mișcă aproape tot timpul în pătrimi, sugerând cadrul armonic pentru melodie.

Din punct de vedere contrapunctic autorul nu mișcă prea mult vocile.

Armonizarea ține cont de caracteristicile modului minor armonic și melodic, cadența finală fiind picardiană.

„Pe dinjos de Orăștie” – este un cântec legat de serviciul militar pe care tinerii deja căsătoriți trebuiau să-l facă exprimând tristețea despărțirii de familie pe perioada celor trei ani de prestare a serviciului militar.

Melodia foarte simplă alcătuită pe schema bipartită A, B – dar în care frazele nu se mai împart în motive, ele fiind de sine stătătoare – aranjat în tonalitatea „Do major” – cu modulație spre „La minor”. La sfârșit vocile merg paralel aproape pe aceleași valori – modulațiile fiind destul de simple, cerute de caracterul liniei melodice.

În prima frază care se termină pe dominantă modulația este subliniată de dominantă dominantei adusă în totalitatea Do major.

Exemplu:

FRAZA I
Andantino

He dinjos de Orăștie

1. pe din jos de o - răș - ti - e,

FRAZA II

Măg doi frați la că - tă - ri - e

ppp

Fraza a doua care începe cu treapta IV-a, modulează spre la minor – prin alterarea suitoare a treptei V care apare astfel ca sensibila lui „La”.

Fiind cântec de jele (după cum spun versurile) nu se termină în Do major, ci în la Minor – procedeu destul de des întâlnit în folclorul românesc.

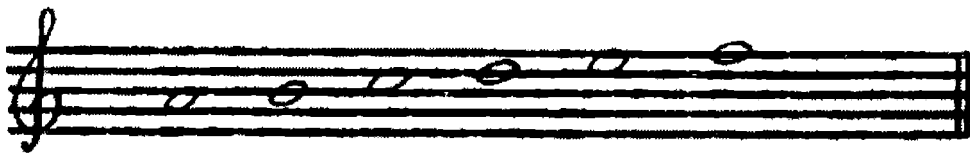
Conducerea vocilor ca și în alte armonizări de altfel, este făcută treptat fără prea mari salturi ținând conștient de legile contrapunctului sever din perioada de aur a muzicii corale.

Aceste percepțe i-au fost sugerate lui I. Ignaton de profesorul său Gh. Dima a cărui linie o urmează.

„Doina lui Lucaci” – interesantă în construcție și în armonizare, reprezintă idealul de libertate prin eroul Lucaci al cărui portret se desprinde din conținutul doinei. Având un puternic caracter patriotic „Doina lui Lucaci” reflectă ideea urii împotriva asupritorilor.

Structura melodiei este simplă – alcătuită pe o scară de 6 sunete bazată pe minorul natural.

Scara muzicală.

Pe tot parcursul doinei autorul păstrează caracterul modal intervenind numai de două ori cu treapta VII ridicată – care de fapt nu apare decât în cadrul armonizării.

Metrica este variată – intervenind măsurile de 3/4 și 4/4. Pe parcursul melodiei, se întâlesc coroanele tipice stilului doinit.

Armonizarea pare mai inspirată decât în alte aranjamente prin faptul că și din punct de vedere melodic i se oferă această posibilitate.

La un moment dat, autorul, simte nevoia prezenței a cinci voci, divizând basul – procedeu folosit în puține armonizări.

Exemplu:

Această doină are în construcția ei momente în care pauzele întrerup frazele dându-le forțe expresive, accentuându-le, subliniindu-le sensul.

Realizând echilibrul între voci crează momente de pauză la o voce în aranjamentul său, timp în care autorul mișcă în schimb celelalte voci în așa mod

încât pauza ce intervine în linia melodică își păstrează forța expresivă, armonizarea având astfel o frumoasă cursivitate și frumusețe.

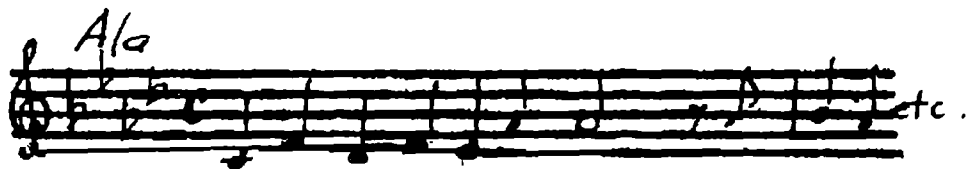
„Gorunul lui Horia” – cântec strâns legat de numele istoric a marelui luptător Horia, este dominat de același cald patriotism și dorință de libertate a românilor din Ardeal.

Melodia are suflul unui cântec revoluționar readaptată de I. Ignaton la indicațiile profesorului său Gh. Dima, care a schimbat puțin originalul; prelucrarea lui Ignaton apare astfel și în cadrul liniei melodice – spre deosebire de alte aranjamente unde autorul păstrează originalul cântecului popular.

Schema este bipartită cu repriză respectiv:

A (a a₁), B (b a₁)

Exemplu:

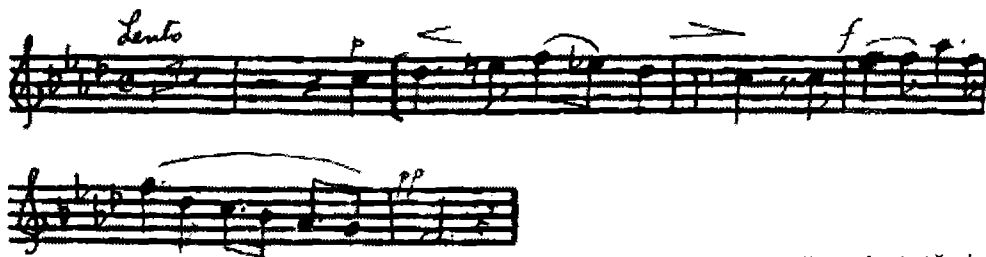

Intervenția autorului este de fapt în cadrul B-ului din prima fază a B-ului pentru a da mai multă cursivitate cântecului.

Tonalitatea aleasă este cea de Fa major - iar armonizarea ține cont și aici de condițiile modului minor-armonic pe care-l cere linia melodică.

Vocile merg paralel până aproape de sfârșit când autorul în ultimul motiv pe care l-a mai adus în cadrul A-ului îl îmbogățește la bas dându-i un caracter contrapunctic mai evident.

În partea a doua a acestei lucrări respectând dorința fostului său profesor Gh. Dima, modifică melodia originală, care de fapt este:

dându-i măsura de 3/4 deoarece așa cum este i s-a părut forțată, iar accentele contrare.

Printre prelucrările corale un loc aparte îl ocupă cele cu soliștii în care măiestria compozitorului este pusă și mai mult în valoare prin felul în care face echilibrul dintre soli și grup. Aceste prelucrări nu sunt puține la număr și ele întregesc astfel armonios creația lui I. Ignaton.

Corurile scrise de compozitor fără excepție, dovedesc profundul respect al muzicianului pentru popor, obiceiurile sale și forța muzicii cu care acesta a creat-o.

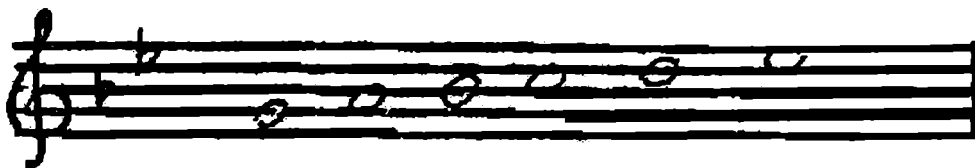
În melodia „Chiva” – scrisă pentru sopran, bariton și cor mixt, adnotațiile compozitorului sunt elocvente în acest sens. După precizarea că a fost culeasă de la Gh. Adam din com. Ormindea, Ion Ignaton arată că textul păstrează același subiect ca în poezia „Chiva” lui Radu de la P. Dulfu, „...dar eu am scris-o așa cum am auzit-o din popor”²⁷.

Melodia din textul ei satirizează acest personaj Chiva „lenevoasă și bețivă” ajunsă de râsul satului și apostrofată de soțul ei. Între Soprană și Bariton se angajează un dialog pe aceeași melodie dar care apare în mișcări diferențiate glasul bărbatului (Baritonul) desfășurându-se în Allegretto iar cel al Chivei (Soprană) în mișcarea de Allegro, fiind acompaniate de cor care nu reprezintă altceva decât oamenii din sat care asistă la acest dialog.

În această melodie apare mult mai pronunțat decât în altele simțul de dramaturg de care a dat dovadă compozitorul în aranjarea acestei melodii populare deosebit de simplă dar plină de farmec.

Cu atât mai evident ne apare în acest mod de tratare puterea de satiră a poporului nostru și a lui Ignaton însuși, care se ridică împotriva trândăviei și viciilor care pot să-l distrugă pe om.

Melodia are o structură deosebit de simplă decurgând fără salturi prea mari în cuprinsul unei scări de șase sunete, Scara muzicală.

fapt ce atestă și proveniența ei de mai veche în folclor.

Forma ei este bipartită A, B – în care B-ul apare de două ori ca o întărire a primei afirmații.

Allegretto mf.

solo
Bariton

1. Ca-să-nemăi să-tu-er-tă-je-la cris-mă xi-ua toa-tă! Ump-tea-aste sat se la-să
2. Ci-nie-pă-ri-ne-re-ti-dă-tă-je-ro-ni-pod-za-caa-rum-ca-tă-tă-sun-tin-dă prin-un-ghe-re

Chiva! năi să vii-acat să? Ump-tea-aste sat se la-să Chi-vo! noi să vii o-ca-să?
Ce ai tu de gînd mu-ier-e? r-u-sun-tin-dă prin-un-ghe-re Ce ai tu de gînd mu-ier-e?

solo
Soprană

3. Via nu-mai o-bambăr-baște un pă-har și ju-mă-ta-te Si vră-de-ură și vră-de-ură
4. Ci-ne-pi să mî-ța-ri-eră via dă toamă mult în to-ră Tă-că fus mă-bă-gă-n-ho-la

Si vră-de-ură și vră-de-ură Si vră-de-ură Si vră-de-ură Si vră-de-ură
Vi-nal bun din mî-ța-ri-eră că fus mă-bă-gă-n-ho-la Vi-nal bun din mî-ța-ri-eră că fus mă-bă-gă-n-ho-la

27. I. Ignaton, Manuscris, caiet VI, Arhiva Casei de Creație Deva.

Această simetrie care se creează dă mult mai mult farmec melodiei și face totodată să fie reținută mai ușor.

Aranjamentul compozitorului este făcut prin alternanța aceleiași melodii de la Bariton la Sopran – de patru ori astfel încât prin mișcările de tempo diferite Allegretto și Allegro dialogul pare mai viou.

Corul urmărește fără cuvinte în nuanțe mici desfășurarea acțiunii de la vocile solo, armonizarea fiind făcută simplu porivit caracterului melodiei. Prima frază A-ul este acompaniat prin murmur (M cu gura închisă) iar fraza a doua B – care se repetă prin La, La, La,....., astfel apare prin acest simplu procedeu diferențierea evidentă a structurii formale a melodiei. Din acest exemplu ca și din multe altele ne putem da seama de virtuțile de compozitor ale lui Ion Ignaton. Muzica corală de fapt ocupă majoritatea creațiilor lui I. Ignaton.

Pornind de la corurile cu soliști vocali unde compozitorul atinge punctul maxim al măiestriei sale nu putem să neglijăm creația sa pentru voce și pian pe care am putea-o denumi chiar creație de lied românesc, un lied care însă face parte dintre primele încercări de acest fel la noi în țară cu un puternic caracter popular. Ne permitem să denumim astfel acest gen de cântece ținând cont de puternicul iz popular pe care liedul îl are și în creația clasicilor vienezi și la compozitorul care a excelat în acest gen. F.Schubert.

Dacă în schimb la Mozart, Beethoven, Schubert aportul compozitorului este evident muzica în sine fiind creată de aceștia, la Ion Ignaton creația de lied păstrează în general melodiile populare în forma lor inițială compozitorul intervenind arareori în linia melodică mărginindu-se la prelucrarea pianului. Prin aceasta Ion Ignaton ni se înfățișează în primul rând ca un folclorist dornic de a face cunoscut tezaurul muzicii noastre populare și apoi ca și compozitor.

Folcloristul Ion Ignaton domină permanent pe compozitorul care sălășuia în el – lucru ce nu deranjează în perioada istorică respectivă dominată de un puternic avânt național. Era acea perioadă pe care de veacuri au visat-o românii din Transilvania.

Colecția de cântece populare culese și aranjate pentru voce și acompaniament de pian – așa cum afirmă și compozitorul a fost bine răspândită în județul Hunedoara tipărită în fascicule la îndemâna oricui. Cu modestie pe fiecare copertă Ion Ignaton preciza că este profesor de muzică la Liceul „Decebal” și n-am putea spune că nu era chiar mândru de această instituție de cultură care are astăzi mai bine de 100 de ani.

Iată unul dintre numeroasele cântece pentru voce și pian ale lui Ignaton: „Cine n-are noroc n-are” – auzit în comuna natală Ormindea – județul Hunedoara, este de fapt o lamentație în stilul doinei în care apare atât de frecvent întâlnită în popor – problema norocului – noroc pe care unii îl au, iar alții nu îl au deloc. Concepție destul de veche și care nu-și mai găsește rezonanță în folclorul nou în care poporul își dă seama că „norocul” poate fi determinat de om și omul poate să și-l creeze singur.

În epoca istorică respectivă în schimb era firesc să se pună problema norocului așa cum apare în acest cântec, iar melodia respectivă are o deosebită frumusețe arhaică. Aranjamentul la pian al lui Ion Ignaton apare cu multă

măiestrie mai ales că este vorba de o melodie doinită, cântată oarecum liber, într-un tempo rubato și plină de melsme. Compozitorul astfel pe parcursul cântecului nu intervine cu pianul decât atunci când este nevoie lăsând vocea să se desfășoare liber într-o linie melodică bogată.

În trei măsuri de introducere la pian cântărețul preia aceiași frază mai departe având în față o frumoasă desfășurare canonică în care pianul continuă fraza I peste fraza II a melodiei propriuzise. Încheierea este făcută tot de către pian într-o frumoasă simetrie.

Prelucrarea acestei doine este una dintre cele mai reușite de care compozitorul a dat dovadă²⁸.

Pe lângă activitatea de folclorist care de fapt ocupă locul central în sânul preocupărilor sale, Ion Ignaton a căutat să valorifice tezaurul pe care l-a cules în diverse genuri muzicale printre care găsim și pe cel al rapsodiei – al purpuriurilor pentru orchestră. Din păcate aranjamentele pentru orchestră ale compozitorului ocupă un loc mai restrâns și acest fapt este explicabil deoarece compozitorului îi venea mai greu să le valorifice; O orchestră simfonică fiind mai greu de realizat decât un cor. Cu toate acestea, compozitorul a fost tentat să prelucraze melodiile populare în coloritul viu pe care numai orchestra simfonică îl poate conferi.

Aparatul orchestral folosit de Ion Ignaton este clasic – la grupul corzilor adăugând flauți, oboi, clarineți, fagoți, corni, trompetă, trombon și timpan.

În realizarea orchestrală se pot observa posibilitățile de care Ion Ignaton a dat dovadă printr-o bună cunoaștere a instrumentației și a principiilor de orchestrație.

Una dintre aceste prelucrări denumită de compozitor „Potpuriu²⁹” din cântece populare românești culese și aranjate pentru orchestră – are trei secțiuni definite în care apar evident trei melodii populare de factură deosebită: horă, doină și în încheiere joc de doi plin de vioiciune.

Acestea sunt păstrate de compozitor în forma lor primară – conferindu-le tonalități diferite și dispunându-le într-o mișcare potrivită – lentă și vie pentru a da variabilitate.

Nu lipsesc pe parcursul partiturii indicațiile de tempo și de dinamică care astfel întregesc procesul interpretării.

Putem avea convingerea că în niște condiții adecvate I. Ignaton ar fi scris mult mai mult pentru orchestră valorificând astfel cunoștințele sale, precum și frumoasele culegeri de folclor autentic hunedorean.

Alături de aparatul orchestral I. Ignaton a aranjat melodiile și pentru pian – instrument de care putea uza mult mai ușor și care pe undeva reprezintă orchestră în miniatură. Astfel a aranjat mai multe dansuri populare pentru pian solo dintre care o parte s-au pierdut.

În aceste prelucrări se simte foarte mult influența profesorului său Gheorghe Dima cu care I. Ignaton a ținut o strânsă legătură în tot timpul vieții acestuia.

28. Vezi anexa. pag.36.

29. Colecția de cântece aranjate pentru orchestră, pian sau solovoce cu acompaniament de pian, Arhiva Casei de Creație Deva.

Folclorul din atâtea populace românești sulse și aranjate pentru ora

ppp

ppp

ppp

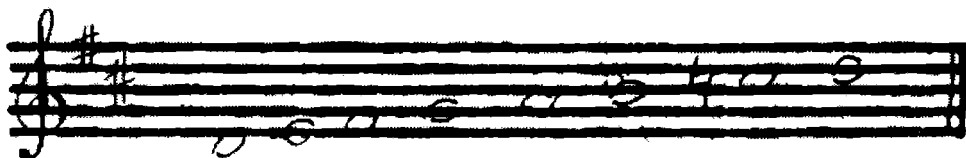
ppp

eti

Armonizările țin seama de factura melodică a melodiilor populare respective și cu toate că autorul respectă regulile clasice în armonie pe alocuri știe să le depășească, atunci când melodia impune acest lucru.

Scara muzicală este morală aparținând mixolidianului pe nota re – cu toate că la armură apar doi diezi fa diez și do diez.

Scara muzicală:

Compozitorul se pare că a intervenit chiar în structura melodiei modificând-o în anumite părți astfel încât „Învârtita” apare prelucrată atât din punct de vedere armonic cât și melodic.

În prelucrarea mâinii stângi compozitorul precizează ritmul caracteristic învârtitei într-o linie simplă lăsând mâna dreaptă să cânte nestingherită pentru ca melodia să fie cea care atrage atenția.

Din punct de vedere armonic se respectă ca și în prelucrările corale de altfel – legile clasice ale armonizării pe patru voci.

Reține mai mult atenția porțiunea B-ului în care compozitorul a sesizat foarte bine modulațiile firești pe care le cere linia melodică.

Astfel între Re printr-un acord de septimă, autorul ajunge la treapta a II-a (mi) pentru ca apoi să urmeze treapta a VI-a cu acordul caracteristic înlănțuit cu încă un acord de septimă de dominantă urmat de treapta I-a, încheierea b-ului mic făcându-se pe un acord de treapta a VII-a alterat coborâtor din septimă linia melodică fiind și ea cu Fa diezu' alterat coborâtor.

Exemplu:

Din acest exemplu autorul a știut și a simțit bine caracterul muzicii românești, deși prelucrarea sa nu pretinde o tehnică deosebită și nu intră în genuri mai ample ca sonata, avriațiuni, lied, etc. ea păstrează virtuțile miniaturii pentru pian destinate tinerilor care încep să studieze acest instrument și cărora li se oferă astfel prilejul să-l cunoască nu numai pe Bach, Haendel, Mozart, Beethoven, ci și muzica multiseculară a poporului său. Acest gen de prelucrări pe lângă scopul didactic și artistic au menirea să dezvolte simțul patriotic în tânărul muzician.

I. Ignaton reprezintă unul dintre intelectualii de frunte români ai acelor vremi fără de care n-ar fi puput exista o cultură românească, acei intelectuali

care n-au precupețit nici un efort pentru a dezvălui lumii virtuțile acestui neam aproape necunoscut popoarelor civilizate din vestul Europei. Activitatea sa se încadrează în acea epocă de aur culturală dintre cele două războaie mondiale și care a continuat în România, postbelică. Astăzi, când avem o școală componistică românească, o critică muzicală românească, muzicologie românească, folclor românesc la rang de știință, nu putem să nu privim cu recunoștință pe aceia care au luptat pentru realizarea acestor nobile năzuințe. Și indiscutabil I. Ignaton este unul dintre aceștia, acel om care a știut să țină în mână activitatea muzicală a Devei și a ținutului hunedorean.

**ION IGNATON – PROMOTER OF THE MUSICAL
LIFE IN HUNEDOARA**

Abstract

Among those who feught for a Romanian composer school, for a Romanian musical criticism, musical science and folklore science the Hunedoara born on Ignaton has his own well-establish and acknowledged place.

He is studied at the Orthodox gymnasium in Brad and in the „Andrei Şaguna" secondary school in Braşov, where he eas taught by the well-known professor Gheorghe Dima. In 1912 he majored in theology in Sibiu, and (in 1920) the harmony music theory and counterpoint in the University of Cluj.

He was mainly a folklore researcher. He collected and adapted folk music, he played and conducted folklore creations.

In 1919, he feunded the „Societatea de cântări", and in 1943 he contributed to the feunded of the „Gheorghe Dima", Music and Drama Conservator in Deva.

t

PARTEA I

BĂJESCU – OARDĂ:

Demonstrații din Humorul Românesc.

P A U Z Ă

PARTEA II

LA ȘEZĂTOARE

icoană de la țară într-un act cu un preludiu.

Textul de C. SANDU-ALDEA ȘI L. BORCEA.

Muzica de Dr. TIBERIU BREDICEANU.

Direcția muzicală: D-l. prof. I. Ignaton

Direcția de scenă: D-l COSMIN

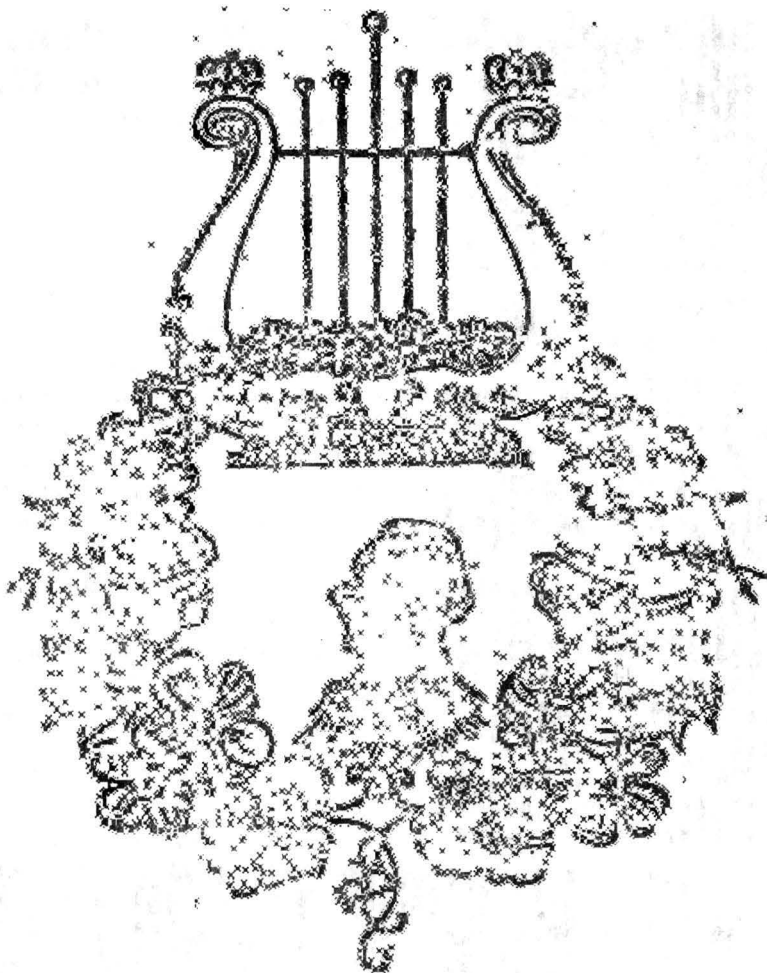
Maestru de cor: D-l. VASILE ALBU

DISTRIBUȚIA

Ileana	Dș. Gabriela Simulescu
Sorin	D-l Ieronim Maxim
Radu	D-l Aurel Doroga
Moș Marin	D-l I. Mihu
Mama Dumitra	* *
	*
Lelea Chiva	Dș. Maria Șachetti
Mărioara :	Dș. Mariș Magdalena
Stan	* *
	*

Cor de fete și flăcăi, țărani. Lăutari.

*Colecția de cântece populare,
culese, aranjate și armonizate pentru cor mixt de,*

*Ioan Ignaton,
profesor de muzică la liceul de băieți
„Decebal” din Deva*

Tipografia românească, Deva 19-1944

